

NÖVÉNYTANI REPERTÓRIUM.¹

(Rovatvezető: KÜMMERLE J. BÉLA.)

a) Hazai irodalom:

Balázs István dr.: A magyar középiskolai oktatás reformja, különös tekintettel a természettudományi és a nemzeti tantárgyakra. Budapest, 1913. Benkő Gyula könyvkereskedése. 32. old. 8°.

Blattny Tibor: Levélváltás „Az erdei fatenyészet határai Magyarországon“ ügyében. — Magyar Botanikai Lapok. XI. köt. 1912., 340—343. old.

Degen Árpád dr.: Ascherson Pál. Paul Ascherson. (1834—1913.) Arcképpel. Mit Portrait. — Magyar Botanikai Lapok. XII. köt. 1913., 3—15. old.

— — Levélváltás „Az erdei fatenyészet határai Magyarországon“ ügyében. — Magyar Botanikai Lapok. XI. köt. 1912., 343—346. old.

— — Megjegyzések néhány keleti növényfajról. Bemerkungen über einige orientalische Pflanzenarten. LXXI. *Viola Paxiana* Degen et Zsák. (V. alpina Jacqu. × V. declinata W. et K.) 1 táblával. Mit einer Tafel. — Magyar Botanikai Lapok. XII. köt. 1913., 21—24. old.

Fekete Lajos: A kitettség hatása az erdészeti jelentőségű fás cserjefajok tenyészetére a Magyar Állam területén. 4 táblázattal. (Die Wirkung der Exposition auf die Fortpflanzung der für die Forstwirtschaft wichtigen Baum- und Straucharten im Gebiete des Königreich Ungarns. Mit 4 Tabellen.) — Erdészeti Kísérletek. XIV. évf. 1912., 1—10. old.

Fodor Ferencz dr.: A növényvilág a magyar népeletben. Növénytani és néprajzi tanulmány. Karánsebes, 1912. Egyházmegyei könyvnyomda. 24. old. 8°. — A karánsebesi állami főgimnázium 1911—12. évi Értesítője.

Györfly István dr.: *Chrysanthemum Zawadskii* Herb. bei Haligóc. *Chrysanthemum Zawadskyi* Herb. Haligóc mellett. — Magyar Botanikai Lapok. XII. köt. 1913., 109—111. old.

— — *Riccia Frostii* Austin hazánkban. II. Pótlék Makó mohflórájához. *Riccia Frostii* Austin in Ungarn. II. Nachtrag zur Moosflora von Makó. — Magyar Botanikai Lapok. XII. köt. 1913., 25—30. old.

Hayek, Dr. August von: Zur Entwicklungsgeschichte der ungarischen Flora. Adalék a magyar flóra fejlődéstörténetéhez. — Magyar Botanikai Lapok. XII. köt. 1913., 16—20. old.

Hermannn, F.; *Poa ursina* im Zibingebirge. *Poa ursina* a Szebeni Havasokban. — Magyar Botanikai Lapok. XII. köt. 1913., 130. old.

Hirc, Dragutin: Iz. Bilinskoga svijeta Dalmacije. III. *Okobokeljskoga zaliva*. (Dalmácia növényvilágából. III. A Bocche di Cattaro körül.) — Glasnik Hrvatska Prizodoslovnoga Društva. Vol. XXIV. 1912.

Jármái Károly: A *Bacillus anthracis* és a vele rokon saprophyta baktériumok vérsajtoldóképessége. 4 táblával. (Über die Auflösungs-Fähigkeit

¹ E rovat alatt rendszeresen közöljük a nyomtatásban megjelent hazai eredetű, vagy hazai vonatkozású új szakirodalmat, kiterjeszkedvén a növénytantak minden ágára. Kérjük evégből a szerzőket, hogy megjelent közleményeiket a rovatvezetőnek beküldeni, vagy pedig a megjelent közlemények forrásáról őt értesíteni sziveskedjenek. (Szerk.)

der Blutzelle von *Bacillus anthracis* und die mit ihm verwandten saprophytischen Bakterien. Mit 4 Tafeln.) — *Mathematikai és Természettudományi Értesítő*. XXXI. köt. 1913., 184—203. old.

Margittai Antal: Újabb adatok Bereg vármegye flórájához. Neuere Beiträge zur Flora des Bereger Komitates. — *Magyar Botanikai Lapok*. XII. köt. 1913., 127—129. old.

Moesz Gusztáv dr.: Apró közlemények. Kleine Mitteilungen. — *Botanikai Közlemények*. XII. köt. 1913., 138—140. és (25.) old.

Nyárády E. Gyula: Adatok a Szepesbélai Mészhasasok flórájának ismeretéhez. Beiträge zur Kenntnis der Flora der Szepesbélacer Kalkalpen. — *Magyar Botanikai Lapok*. XII. köt. 1913., 111—124. old.

Hybrida nova: *Carduus Nyárádyanus* Degen [*C. lobulatus* Borb. \times *glaucus* Bg.] in monte Kronenberg Pieninorum (leg. Dr. A. de Degen et E. Gy. Nyárády) et in alveo inter cacumina Nowy et Hawran *Alpium Belaensium* (leg. E. Gy. Nyárády).

Oppitz Sándor: Néhány kárpáti növényesalád ismertetése. 7 ábrával. — *Turistaság és Alpinizmus*. II. évf. 1912., 360—364. old. és III. évf. 1913., 336—340. old.

Paál Árpád dr.: Egyéni eltérések physiologiai reactiókban. I. közlemény: Hőmérséklet és geotropicus reactio. (Individuelle Abweichungen in physiologischen Reactionen. I. Mitteilung: Temperatur und geotropische Reaction). — *Mathematikai és Természettudományi Értesítő*. XXXI. köt. 1913., 257—273. old.

Pantocsek József dr.: A Fertő-tó kovamoszat viránya. *Bacillariae lacus Peisonis*. 4 táblán 200 rajzzal. Pozsony, 1912. 8° — A Pozsonyi Orvos-Természettudományi Egyesület Közleményei. Új folyam. XXIII. (1911.) évf., 1912.

— — A kopacseli andesittufa kovamoszatai. Die im Andesittuffe von Kopacsel vorkommenden Bacillarien. 2 táblával. Mit 2 Tafeln. — *Botanikai Közlemények*. XII. köt. 1913., 126—137. és (24.) old.

— — A lutillai ragpalában előforduló Bacillariák vagy Kovamoszatok leírása. 2 táblával és 81 göcsövi rajzzal. Bacillarien des Klebschiefers von Lutilla. Mit 2 Tafeln und 81 mikroskopischen Zeichnungen. Pozsony, 1913. Wigand K. F. 20. old. 8°. — A Pozsonyi Orvos-Természettudományi Egyesület Közleményei. Új folyam XXIV. (1912.) évf., 1913.

Species formaeque fossiles novae: *Cymbella alpina* Grun. var. *notata* Pant., *C. aspera* (E.) Her. var. *remotestriata* Pant., *C. inflexa* Pant., *C. spectabilis* Pant., *C. ventricosa* Pant.; *Pinnularia major* Kg. var. *abbreviata* Pant., *P. viridis* E. var. *producta* Pant.; *Navicula ammophila* Grun. var. *latior* Pant., *N. lacunarum* Grun. var. *notata* Pant., *N. Roteana* (Rab.) Grun. var. *staurophora* Pant.; *Diploneis carpathorum* Pant. sub *Navicula*; *Gomphonema pinnatum* Pant., *G. subclavatum* Grun. var. *staurophora* Pant., *Epithemia Cistula* (E.) Grun. var. *producta* Pant.; *Eunotia fossilis* Pant.; *Synedra lanceolata* Kg. var. *abbreviata* Pant., var. *crassa* Pant.; *Fragilaria Harrisonii* (W. Sm.) Grun. var. *ovalis* Pant., var. *lanceolata* Pant., Fr. *Pinnata* E. var. *ovalis* Pant., var. *linearis* Pant.,

Fr. Clevei Pant. var. linearis Pant.; Melosira arenaria Moor. var. vestita Pant.; Echinopyxis globula Pant.

Páter Béla dr: A magyar mentákról. Über die ungarischen Minzen.) — Természettudományi Közlöny. XLV. köt. 1913., 496—503. old.

Var. nov.: *Mentha piperita* L. var. *Agnelliana* Páter.

Prodán Gyula: Adatok Magyarország flórájához. Beiträge zur Flora von Ungarn. — Magyar Botanikai Lapok. XII. köt. 1913., 124—126. old.

Hybridae formaeque novae: *Sternbergia colchiciflora* W. et K. form. *multiflora* Mihalik et Prodán, *Roripa küllödensis* Prodán [*R. amphibia* (L.) R. Br., \times *Kernerii* Menyh.] in *paludosis prope pagum Küllöd com.* Bács-Bodrog, leg. Gy. Prodán; *Phlomis tuberosa* L. var. *Rosaliae* Prodán in monte Nagyeged prope oppidum Eger (leg. Gy. Prodán) et in monte Sárhegy prope oppidum Gyöngyös (leg. Dr. A. de Degen).

Rossi, Ludwig: Die Plješivica und ihr Verbindungszug mit dem Velebit in botanischer Hinsicht. A Plješivica s a Velebittel összekötő hegyvonulat botanikai viszonyai. — Magyar Botanikai Lapok. XII. köt. 1913., 37. — 106.

Új fajok illetőleg formák: *Tolypella prolifera* (Ziz.) Leonhardi forma *microcephala* Filarszky (in fonte Vrelo ad pagum Vrelo); *Bromus erectus* Huds. forma *glaber* Degen (Ozeblin); *Plantago capitellata* (Sonder) Degen; *Valeriana tripteris* L. var. *velebitica* Degen.

Salacz Lajos: Adatok a gombák arzenoldatokban való viselkedéséhez. Daten über das Verhalten der Pilze in arsenhaltigen Lösungen. — Botanikai Közlemények. XII. köt. 1913., 93—102. és (17—18.) old.

Schilberszky Károly dr.: Adatok a növények parthenokarpiájához. Beiträge zur Parthenokarpie der Pflanzen. 9 ábrával. Mit 9 Abbildungen. — Botanikai Közlemények. XII. köt. 1913., 103—125. és (18—24.) old.

— — A házigomba építő és hatósági szempontból. (Der Hausschwamm vom baulichen und behördlichen Standpunkte). 2. old. 4°. — Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közönye. 1913. évf. 19. száma.

A szerző a legfontosabb kártékony gombafajokat ismerteti és ezzel kapcsolatban több pontból álló javaslatot tesz, melynek egyik része „Rendelkezéseket az építetőre stb.“, másik „Hatósági intézkedéseket“ tartalmaz.

Wagner János: A deliblái kincstári homokpuszta ibolyái. Egy táblával. Die Violaarten des Deliblater ärarischen Sandgebietes. Mit einer Tafel. — Magyar Botanikai Lapok. XII. köt. 1913. 31—37. old.

b) Külföldi irodalom:

Adamović, Dr. Lujó: Vegetationsbilder aus Dalmatien. II. — G. Karsten und H. Schenck „Vegetationsbilder“. X. Reihe, 1913., Heft 7 und 8, Tafel 37—48.

Bornmüller, J.: Notizen aus der Flora der südlichen Karpathen. — Mitteilungen des Thüringischen Botanischen Vereins. Neue Folge. XXX. 1913., S. 49—65.

Buchegger, Josef: Beitrag zur Systematik von *Genista Hassertiana*, *G. holopetala* und *G. radiata*. Mit 11 Textfiguren und 1 Verbreitungskarte. — Österreichische Botanische Zeitschrift. LXIII. Jahrg. 1912., p. 303, 368, 416 és 458.

Hazai adatja a következő: *Genista holopetala* Fleischm. (a Velebitből: Krug [leg. Dr. A. de Degen]. Sladovača, Pasji Klanac, Pavelić Kuk, Krivi Kuk, Plana, Veliki Stolac [Rossi], Sv. Brdo [Schlosser] és Dalmáciából: Monte Spaccato [Marchesetti, Tommasini], Čaven [Bar. Rastern, Fleischmann, Buchegger]). — *G. radiata* (L.) Scop. var. *leiopetala* Buchegger (Erdély, Horvátország, Dalmácia és Bosznia) és var. *bosniaca* Buchegger (Bosznia: Troglav, leg. Neumayer).

Gál F.: Die Rolle der Gärungspilze in der Aetiologie des Typhus. — Centralblatt für Bakteriologie. 1 Abt. Bd. LXI. 1913., p. 1.

Hruby, Dr. Johann: Le genre *Arum*. Aperçu systématique avec considérations spéciales sur les relations phylogénétiques des formes. — Bulletin de la Société Botanique de Genève. Vol. 1913., p. 113—370.

A szerző szerint hazánkban a következő fajok fordulnak elő: *Arum maculatum* Miller (Syn.: *A. Malyi* Schott, *A. transilvanicum* Czetz, *A. intermedium* Schur, *A. alpinum* Sch., Ny. et. K., *A. vulgare* Lam.); *A. italicum* Miller (Syn.: *A. hercegovinum* Beck) in *Hungaria litoralis*, *Dalmatia*; *A. nigrum* Schott (Syn.: *A. Petteri* Schott) in *Dalmatia et Hercegovina* (Trebinje, leg. J. Pantocsek sub. *A. Petteri*).

Karczag L.: In welcher Weise wird die Weinsäure durch Hefe angegriffen? — Biochemische Zeitschrift. Bd. XLIII. 1913., p. 44—46.

Linhart György: *Cuscuta arvensis* Beyr. var. *Capsici* Degen et Linhart. — Zeitschrift für Pflanzenkrankheiten. Bd. XVII. 1907., p. 267—270.

Magnus Dr. Paul: Zur Kenntnis der parasitischen Pilze Siebenbürgens. — Mitteilungen des Thüringischen Botanischen Vereins. Neue Folge. XXX. 1913., p. 44—48.

Rouppert, K.: Grzyby, zebrane w Tatrach, Beskidze zachodnim i no Pogórzu. (A Tátrában, a nyugati Beszkideken és Pogorzen gyűjtött gombák.) — Spranozd. Komis. Fizyogr. Akad. Krakow. XLVI. vol. 1912., p. 21.

Új fajok illetőleg formák: *Ascochyta Bioniaszi* Roupp. (in *Delphinio oxysepalo*), *Septoria Ribis forma tatica* Roupp. (in *foliis Ribis alpini*), *Sphaeronaemella Kulczynskiana* Roupp. (in *Hydno et Agarico*).

Schiffner, Dr. Victor: Über eine kritische Form von *Riccia sorocarpa* und *Riccia pseudopapilosa*. — Hedwigia. Bd. LIII. 1913. p. 36—40.

Új forma: *Riccia sorocarpa* var. *Heegii* Schiffn. [R. Heegii Schiffn.] in monte Öcsém teteje ad Balánbánya comit. Csik, leg. Dr. A. de Degen. — A szerző a Sárhegyről Gyöngyösnél említi még a következő májmohákat: *Riccia sorocarpa typica*, *R. Birschhoffii* Hüb. és *Grimaldia barbifrons*.

Stadlmann, Dr. Josef: Ein Beitrag zur Kenntnis der Gattung *Pedicularis* L. (Sekt. *Comosae* Maxim.) — Zehnter Jahresbericht des k. k. Staats-Gymnasiums im XIII. Bezirke. Wien. 1910., p. 1—7.

A szerző a *Pedicularis Friderici Augusti* Tomm. nevű növényt tárgyalja, mely Dalmáciában, Boszniában és Hercegovinában fordul elő.

Teyber, Alois: Beitrag zur Flora Österreichs. Mit 1 Textabbildung. — Österreichische Botanische Zeitschrift. LXIII. Jahrg. 1913., p. 21—29.

Species formaeque novae: *Orobanche Teucris* Holandre f. aurea Teyber (ad Magyarfalva, leg. F. Morton), *Centaurea biokovensensis* Teyber (in declivibus australibus montis Biokovo Dalmatiae mediae prope Makarska, leg. A. Teyber), *Eryngium dalmaticum* Teyber [*E. amethystinum* × *creticum*] (inter Spalato et Salona). — Új adat Dalmácia flórájában: *Leontodon graecus* Boiss. et Hedr.

Tuzson János dr.: Grundzüge der entwicklungsgeschichtlichen Pflanzengeographie Ungarns. Mit einer mehrfarbigen Karte. — Mathematische und Naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn. Bd. XXX. 1913., p. 32—66.

Vouk, Dr. V.: Die Lebensgemeinschaften der Bakterien mit einigen höheren und niederen Pflanzen. Mit 8 Textabbildungen. — Die Naturwissenschaften. I. Jahrg. 1913., S. 81—87.

— — Untersuchungen über die Bewegung der Plasmodien. II. Teil. Studien über die Protoplasmastromung. Mit 2 Tafeln und 12 Textabbildungen. — Denkschriften der Kaiserl. Akademie d. Wissenschaften Wien. Math.-naturw. Klasse. Bd. LXXXVIII. 1912., S. 653—692.

SAKOSZTÁLYI ÜGYEK.

A növénytani szakosztály 1913 június hó 4-én az egyetemi növénykertben tartott 188. ülésének jegyzőkönyve.

Elnök: Klein Gyula, majd Mágocsy-Dietz Sándor
Jegyző: Szabó Zoltán.

1. Klein Gyula megnyitván az ülést, a szakosztály nevében melegen üdvözlö Mágocsy-Dietz Sándort, mint a budapesti kir. magy. tudományegyetem bölesészeti karának most megválasztott dékánját. Az üdvözlést Mágocsy-Dietz Sándor köszönettel fogadja.

2. Viski Jenő „Az anthocyan ismeretéhez“ c. értekezését terjeszti elő (Lásd 169. old.).

3. Fucskó Mihály „Néhány kétszikű növény sziklelevelének regeneráló sarjadzása“ címmel beküldött tanulmányát előterjeszti Schweitzer József (Lásd 147. old.).

4. Gabnay Ferenc: „A kátrány növénymérgező hatása“ címmel irt dolgozatát jegyző felolvassa. Szerző két év előtti hasonló című előadásához kapcsolva ismerteti Mirande, Griffon, Gatin és különösen Claussen idevágó közléseit. Kiemeli, hogy Claussen szerint a preparált kátrány alig ártalmas, de különböző gyárak készítményei, mint kísérletei igazolják, különböző mértékben kártékonyak, amint szerző azt a kátránygyűrűk okozta károkból következtette.